

24.3.2016

Julkinen - Public

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@lvm.fi

Dnro LVM/1024/03/2015

Postilain kokonaisuudistus

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Posti Oy:ltä (jäljempänä Posti) lausuntoa, jossa tuodaan esiin seikat, joita postilain uudistamisessa tulisi ottaa huomioon. Lisäksi pyydetään esittämään muutosehdotuksille perustelut sekä mahdolliset ratkaisuehdotukset. Posti esittää näkemyksensä seuraavaa.

Yleistä postisääntelyn muutostarpeesta

Postiala on historiansa suurimmassa murroksessa. Digitalisaatio vähentää jatkuvasti postimääriä ja toisaalta myös postipalvelujen merkitystä postipalvelujen käyttäjille. Aiemmin kirjeitse tapahtunut viestintä on paljolti siirtynyt sähköisiin kanaviin, kuten sähköpostiin, e- ja verkkolaskuihin sekä yritysten omiin sähköisiin palveluihin. Postimäärien laskun taustalla on ennen muuta sähköisen viestinnän nopea lisääntyminen, mikä säästää niin yritysten kuin kuluttajien kustannuksia ja on perinteistä postia nopeampi viestintätapa.

Myös Suomen valtio edistää systemaattisesti tietoyhteiskuntaa ja sähköisiä palveluita, esimerkiksi kansalliseen laajakaistastrategiaan kuuluvilla hankkeilla, joita on tuettu miljoonilla euroilla. Julkishallinto on toisaalta perinteisesti ollut iso postipalvelujen käyttäjä. Valtio on kuitenkin viime aikoina pyrkinyt aktiivisesti vähentämään lähettämänsä postin määrää sekä muuttamalla toimintatapoja että lainsäädäntöä, joka mahdollistaa tämän. Esimerkiksi passien ja ajokorttien ei katsota tarvitsevan kirjelähettykselle säädettyä viestinnän luottamuksellisuuden suojaa ja postilain edellyttämää prosessia. Valtion Kansallinen Palveluväylä -hankkeen tavoitteena on vähentää paperiseen viestintään eli lähinnä postipalveluihin käytettyjä kustannuksia tulevaisuudessa jopa 100 miljoonalla eurolla vuosittain nykytilaan verrattuna.

Postialan vaikeuksia kiihdyttää painettujen lehtien levikin nopea lasku. Lehtien levikit ovat pudonneet 1960-luvun tasolle. Lehtien jakelu ei sisälly postilain soveltamisalaan, eikä Postin yleispalveluvelvollisuuteen kuulu lehtien jakaminen varhaisjakelussa tai perusjakelussa. Lehtien levikin pieneneminen nostaa silti yksikkökustannuksia kaikille yhteisessä jakeluverkossa jaettaville tuotteille, koska jakelumäärien vähentyessä jakeluverkon kiinteät kustannukset tulevat vastaavasti pienempien jakelumäärien kannettaviksi. Suuri osa jakelukustannuksista on kiinteitä eivätkä ne vähene volyymin laskiessa.

Postipalveluihin sovellettavaa sääntelyä on syytä tarkastella näiden markkinamuutosten näkökulmasta. Jos yleispalveluvelvoite ja sen laatuvaatimukset halutaan pitää entisellä tasollaan, laskevat volyymit nykyhinnoittelulla eivät

24.3.2016

Julkinen - Public

enää pysty rahoittamaan toiminnan kustannuksia. Toiminnan tarvitsema lisärahoitus voi tulla joko kuluttajilta ja muilta asiakkailta hinnankorotusten muodossa tai jonkinlaisena valtion tukena. Tällaisia valtion tuki- ja korvausrahoitajärjestelyitä onkin käytössä useassa Euroopan maassa. Vaihtoehtoinen ratkaisu on keventää yleispalveluvelvoitetta koskevia vaatimuksia. Suomen valtion nykyisen vaikean taloudellisen tilanteen takia Posti ei ehdota tilanteen ratkaisemista ulkopuolisella lisärahoituksella, vaan esittää lainsäädäntövaatimusten keventämistä tavalla, joka kuitenkin takaa peruspostipalvelut laadukkaasti, kilpailukykyisesti ja asiakaslähtöisesti.

Kilpailun lisääminen ja yleispalveluvelvoitteet

Posti on sopeuttanut liiketoimintaansa voimakkaasti laskeviin jakeluvolyymeihin. Postin tavoitteena on järjestää postin peruspalvelut laadukkaasti, kilpailukykyisesti ja asiakaslähtöisesti myös tulevaisuudessa. Jotta pystyttäisiin huolehtimaan palvelujen laadusta ja pitämään kustannusten kehitys vakaana kaikille asiakkaille sekä turvaamaan riittävä kasvu, Postin pitää tehdä merkittäviä investointeja ja kehittää yhtiötä. Tämä edellyttää huolehtimista Postin kannattavuudesta. Myös sääntelyn on oltava riittävän joustavaa toiminnan mukauttamiseksi nykyisen murroksen yli, jotta laadukkaista palveluista pystytään huolehtimaan myös jatkossa.

Posti suhtautuu myönteisesti kilpailun lisääntymiseen, sillä terveeseen talouteen kuuluu kilpailu. Olennaista on, että kilpailuedellytysten tulee olla tasaverlaisia kaikille markkinaosapuolille. Yrityskirjeillä, joita on noin 90 % kaikista kirjeistä, pidetään yllä Postin viisipäiväistä jakeluverkkoa. Parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä olevan postilain muutosesityksen (HE 18/2016) ja 10.3.2016 valtioneuvoston myöntämien uusien, kevennettyjen kilpailevien toimilupien tavoitteena on nimenomaan kirjekävelun markkinoille pääsyn helpottaminen. Kilpailijat voivat valita asiakkaansa ja kirjeiden jakelutiheyden, mutta Postilla on edelleen velvoite jakaa postia kaikille viitenä päivänä viikossa. Postin kirjekävelun kustannukset ovat pakottavan sääntelyn vuoksi sekä korkeammat että joustamattomammat kuin sen kilpailijoilla. Vapaassa kilpailussa myös Postin on voitava kehittää jakelupalveluja ja palvelupisteverkkoa markkinaehtoisemmin, tuotekohtaisesti ja asiakastarpeiden mukaisesti.

Posti kannattaa hallituksen pyrkimystä purkaa postialan vanhentunutta ja liian raskasta sääntelyä. Lainsäädäntö- ja yleispalveluvelvoitteita tulee myös joustavoittaa asiakastarpeiden muuttuessa ja viestinnän sähköistyessä. Siksi postisääntelyä ja yleispalveluvelvoitetta tulee arvioida uudelleen postilain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Nykymuodossaan yleispalvelu koituu asiakkaille, Postille ja yhteiskunnalle hyvin kalliiksi. Viestinnän sähköistyessä ei myöskään ole perusteltua vaatia postin yleispalvelulta enää samaa tasoa, kuin aiempina vuosikymmeninä, jolloin kirjeposti on vielä ollut pääasiallinen viestintäkanava monissa suhteissa.

Kilpailun avaaminen postimarkkinoilla ei Postin näkemyksen mukaan edellytä verkonvuokrausvelvollisuuden sääntelyä nykyistä postilakia laajemmin. Tämä olisi myös vastoin pyrkimystä keventää toimialan nykyistä raskasta sääntelyä.

Jakelua koskevan sääntelyn keventäminen

Ennustettu postimäärien voimakas lasku tuo suurimmat haasteet haja-asutusalueiden postinjakelulle, joka on jo tällä hetkellä tappiollista. Postilla on käytössään tasahinnoittelu, mikä tarkoittaa, että kannattavien taajama-alueiden jakelutoiminnalla subventoidaan kannattamattomien alueiden jakelua.

Ratkaisuehdotukset

1. Yleispalveluun kuuluvien kirjeiden jakelu- ja keräilytiheyttä vähennetään nykyisestä.

Perustelut:

Digitalisaation myötä asiakastarpeet ovat muuttuneet ja kirjemäärät laskeutuneet merkittävästi, jolloin myös yleispalvelun velvoitteita pitää sopeuttaa. Jakelusäännöksiä keventämällä Postin yleispalvelutoiminnan jatkuvuus voidaan turvata ilman ulkopuolista taloudellista tukea. Kaikki asiakkaat eivät enää tarvitse jakelua viitenä päivänä viikossa eivätkä ole valmiita siitä maksamaan. Postin tekemien tutkimusten mukaan niin kirjeiden lähettäjät kuin vastaanottajatkin suhtautuvat suopeammin jakelukertojen vähentämiseen sähköisen viestinnän yleistyessä ja varsinkaan kuluttajat eivät pidä välttämättömänä päiväpostin jakelua jokaisena arkipäivänä.

Lähetysmäärien laskiessa yksikkökustannukset nousevat niin paljon, että nykyinen 5-päiväinen yleispalvelukirjeiden jakelu ei ole kansantaloudellisesti kannattavaa. Seurauksena on joko merkittävät hinnankorotukset asiakkaille tai yhtiölle kestävämpi tappiotaso, mikä johtaa yhtiön rahoitustarpeeseen valtion varoista. Postilaissa olevien laatuvaatimusten vuoksi ei ole mahdollista tehostaa toimintaa riittävästi esimerkiksi henkilöstöä vähentämällä. Keventämällä yleispalvelun sääntelyä mahdollistetaan jakelumallien rakentaminen todelliseen asiakastarpeeseen perustuen ja samalla voidaan hillitä kaikkien lähetysten jakelukustannusten kasvua. Kun Posti toimii kannattavasti, se pystyy tuottamaan postipalvelut koko maan kattavasti ilman valtion rahoitusta.

Myös EU:n postisääntely edellyttää, että jäsenvaltiot toteutettavat toimenpiteitä huolehtiakseen siitä, että yleispalvelun saatavuus kehittyy teknisen, taloudellisen ja sosiaalisen ympäristön sekä käyttäjien tarpeiden mukaan.

2. Yleispalvelun poikkeustalouksien kriteerit uudistetaan

Perustelut:

Nykyinen postilaki antaa vain erittäin rajoitetut mahdollisuudet poiketa viisipäiväisestä jakeluvollisuudesta vaikeakulkuisilla saaristo- ja erämaa-alueilla. Poikkeuksen piirissä voi olla valtakunnallisesti enintään 300 taloutta. Tätä enimmäismäärää pitäisi nostaa merkittävästi nykyisestä. Lisäksi edellytys, että poikkeava jakelu on mahdollista vain, jos käytettävissä ei ole ympärivuotisesti liikennöitävää tieyhteyttä, rajoittaa poikkeusmahdollisuutta entisestään, minkä vuoksi käytännössä tällaisia talouksia on vuosittain ollut selvästi alle 200.

Postin jakelumäärien laskiessa ja väestön keskittyessä kasvukeskuksiin Postin velvollisuus järjestää postinkulku päivittäin myös vaikeakulkuisiin talouksiin on muodostumassa kohtuuttomaksi. Vastaavaa velvollisuutta ei ole kilpailijoilla, mikä asettaa Postin eriarvoiseen asemaan muiden toimijoiden kanssa. Euroopan unionin lainsäädäntö mahdollistaa nykyistä laajemman poikkeusmahdollisuuden kansallisten olosuhteiden perusteella, mitä mahdollisuutta muissa EU:n jäsenmaissa on myös käytetty hyväksi ja sallittu joustavuutta jakelutiheydessä. Suomi on maantieteellisiltä olosuhteiltaan ja väestötiheydeltään hyvin haastava toimintaympäristö, joten nykyistä laajemmat poikkeukset olisivat siten hyvin perusteltavissa.

3. Yleispalvelun jakeluvelvollisuutta voidaan täydentää digitaalisella jakelulla

Perustelut:

Hallituksen kärkihankkeina on digitalisaation edistäminen. Kansallinen palveluväylä –hanke on viemässä viranomaisten viestinnän paperikirjeistä verkkoon. Digitalisaation myötä myös asiakastarpeet ovat muuttuneet sähköistä viestintää suosivaksi. Myös osa yleispalvelusta pitäisi voida vastaavasti täydentää digitaalisella jakelulla. Valtion sähköisessä viestinnässä voitaisiin hyödyntää Postin sähköistä postilaatikkopalvelua, Netpostia.

4. Kerrostaloissa kirjelähetykset voidaan jakaa lokerikkoihin

Perustelut:

Nykyisen postilain mukaan kerrostaloissa jaettavat kirjelähetykset on kannettava huoneistokohtaisiin postiluukkuihin. Suomi on lähes ainoa maa Euroopassa, jossa kirjeet jaetaan postiluukkuihin. Muualla posti jaetaan lokerikkoihin kerrostalojen ala-aulassa. Tämä eurooppalainen jakelutapa pitäisi mahdollistaa myös Suomessa, sillä ei ole perusteita ylläpitää meillä kansallisesti tiukempaa sääntelyä kuin muissa maissa.

Lokerikkojakelulla kevennettäisiin postinjakajien työtaakkaa ja parannettaisiin työturvallisuutta. Erityisesti hissittömissä porraskäytävissä jakelutyöhön liittyy kohonnut tapaturmariski ja ne ovat merkittävien ylikuormittamisen riskitekijä altistaen työntekijät mm. nivelrikolle ja kulumille. Lokerikkojakelu alentaisi myös merkittävästi jakelukustannuksia sekä työtapaturmiin liittyviä kustannuksia. Kerrostalojen lokerikkojen avulla voitaisiin samalla tehostaa ja parantaa palvelua, esimerkiksi hoitaa myös pakettien ja ruuan verkkokaupan ostosten jakelua ja lähetysten palautuksia. Tämä nostaisi käytännössä palvelutasoa, kun paketin noutoa varten ei tarvitse lähteä postitoimipisteeseen tai pakettiautomaatille. Se myös parantaisi omaisuuden ja tietojen turvaa, kun jakajan ei tarvitsisi jättää jakelukärryä tai -pyörää näkyvistään rappukäytävässä kulkemisen ajaksi.

Kerrostalojen lokerikkojen hankinta, asennus ja ylläpito kuuluisivat kiinteistön omistajan kustannukselle ja vastuulle, kuten nykyisinkin. Myös pientaloissa postilaatikkojen omistus ja ylläpito kuuluu postinsaajan vastuulle. Siirtymäaika lain voimaantulosta kerrostalojen lokerikkojakelun

käyttöönottoon voisi olla 2-3 vuotta. Huoneistokohtainen luukkujakelu olisi jatkossakin mahdollista, jos jakeluyhtiöt näkevät sen tarpeelliseksi.

5. Henkilökohtaisista erityistarpeista tapahtuvan poikkeavan jakelun edellytykset tarkistetaan

Perustelut:

Postiyrityksillä on nykyisin velvollisuus maksutta huolehtia jakelusta postinsaajan henkilökohtaisten tarpeiden kuten iän tai liikuntaesteisyyden vuoksi lähemmäs kuin muille asiakkaille. Lähtökohtana pitäisi kuitenkin olla, että kilpailuilla markkinoilla toimiville yrityksille ei aseteta velvollisuutta huolehtia asiakkaan erityisistä tarpeista ilman minkäänlaista korvausta, vaan tavanomaisesta prosessista poikkeavan palvelun tulee olla postinsaajalle maksullinen. Mikäli postiyrityksillä edelleen säilytettäisiin velvollisuus tuottaa parempaa palvelua maksutta henkilökohtaisiin tarpeisiin perustuen, niin maksutonta erityisjakelua tontin rajalle tai asunnon ulko-ovelle ei missään tapauksessa pitäisi joutua tarjoamaan pelkän postinsaajan iän (75 vuotta) perusteella. Maksuttoman palvelun pitäisi siten aina perustua liikuntaesteisyyteen tai vastaavaan todennettuun terveydelliseen syyhyn, joka estää postin noutamisen vastaavasta paikasta kuin muut postinsaajat.

Muut yleispalveluun liittyvät muutostarpeet

6. Toimipisteverkon sääntelyn keventäminen

Perustelut:

Nykyisessä postilaissa säädetään, että yleispalvelutoimijan on ylläpidettävä vähintään yhtä toimipistettä jokaisessa kunnassa. Toimipisteiden tulee sijaita myös kohtuullisen matkan päässä vakituisista asunnoista.

Valtioneuvoston asetuksella todetaan ”Toimipisteet on sijoitettava siten, että koko maan alueella vähintään 82 prosentilla postipalvelujen käyttäjistä toimipisteen etäisyys vakituisesta asunnosta on enintään kolme kilometriä. Lisäksi korkeintaan kolmella prosentilla postipalvelujen käyttäjistä etäisyys vakituisesta asunnosta toimipisteeseen saa olla yli kymmenen kilometriä.”

Pienissä saaristokunnissa ja muualla harvaan asutuilla alueilla lain kirjaimen noudattaminen on ylivoimaisesti asiakastarpeeseen nähden ja erittäin kannattamatonta. Postilain vaatimus joka kuntaan sijoitettavasta toimipisteestä pitääkin poistaa ja samalla lieventää ehtoja toimipisteiden enimmäisetäisyyksistä. Posti haluaa jatkaa toimipisteverkon kehittämistä todellisen asiakastarpeen ja kysynnän mukaan. Tältä pohjalta Postin palvelupisteverkosto on kasvanut vuosina 2011-2015 noin 1020 palvelupisteestä yli 1400 pisteeseen.

7. Yleispalvelukirjeiden laatuvaatimusten keventäminen

Perustelut:

24.3.2016

Julkinen - Public

Yleispalvelun laatustandardi on postilaissa määritelty niin, että hitaamman kulkunopeuden yleispalvelukirjeistä vähintään 95 % on perillä viimeistään jättöpäivästä lukien toisena arkipäivänä ja vähintään 98 % viimeistään kolmantena arkipäivänä. Nopeamman kulkunopeuden kirjeistä vähintään 80 % on oltava perillä viimeistään jättöpäivää seuraavana arkipäivänä. Euroopan unionin sisäinen ulkomaanposti on jaettava siten, että lähetyksistä vähintään 85 prosenttia on perillä jättöpäivästä lukien kolmantena päivänä ja 97 prosenttia lähetyksistä on perillä jättöpäivästä lukien viidentenä päivänä

Nykyisessä laissa olevat yleispalvelukirjeiden laatuvaatimukset ovat osoittautuneet erittäin tiukoiksi ja haasteellisiksi toteuttaa.

Kirjeiden kulkunopeusvaatimuksia pitäisikin keventää, sillä kirjepalvelua ei nykyään enää käytetä nopeasti perille tarvittavaan viestintään. Sen vuoksi kotimaan yleispalvelukirjeen vähimmäispalveluksi riittäisi nykyisen kahden päivän kulkunopeuden sijaan jättöpäivästä lukien esimerkiksi kolmantena tai neljäntenä arkipäivänä jaettava kirje. Kirjeitä koskevan kulkunopeuden sääntelyssä pitäisi käyttää EU:n postidirektiivin mahdollistamat kansalliset teknisen ja markkinakehityksen mukautukset hyväksi. Ilman EU:n sisäistä ulkomaanpostia koskevan laatustandardin keventämistä ei pystytä täysimääräisesti hyödyntämään kotimaan kirjeelle sallittua hitaampaa kulkunopeutta.

Laatustandardin yksityiskohtaisempi sääntely pitäisi samalla siirtää postilaista asetuksella tehtäväksi. Laatustandardin vaatimustasoa on voitava arvioida suhteessa kirjeen merkitykseen palvelujen käyttäjille. Asetustasoisen sääntely mahdollistaisi nykyistä joustavammin laatustandardin uudelleen arvioinnin tarvittaessa. Tämä olisi yhdenmukaista toimipisteverkon tarkemman sääntelyn kanssa. Samoin muiden alojen sääntelyssä tarkemmat teknisluonteiset kriteerit on säännönmukaisesti siirretty asetustasolla annettavaksi.

8. Yleispalvelun kustannuslaskennan pelisääntöjen uudistaminen

Posti katsoo, että yleispalveluille tulee voida kohdentaa ne kustannukset, joita lainsäädännön velvoittama infrastruktuurin ylläpito aiheuttaa. Lisäksi säänneltyjen tuotteiden hinnoittelussa on sallittava kohtuullinen kate.

Perustelut:

Tällä hetkellä yleispalvelun hinnoittelun valvonta tapahtuu Viestintäviraston toimesta jälkikäteen. Ongelmalliseksi on osoittautunut Viestintäviraston tulkinta, että kustannussuuntautunut hinnoittelu tarkoittaa sitä, että yleispalveluissa ja muissa säänneltyissä tuotteissa Posti ei saa kustannusten lisäksi minkäänlaista tuottoa palveluiden myynnistä.

Yleispalvelun kustannuslaskennan säännöillä on olennainen vaikutus yleispalvelun rahoitustarpeeseen. Jos laskentaperiaatteet johtavat siihen, että muiden kuin yleispalvelutuotteiden myyminen postiverkkoon muuttuu

24.3.2016

Julkinen - Public

liian kalliiksi, nämä tuotteet lähtevät hyvin nopeasti pois yleispalvelun tarjoajan verkosta. Verkon ylläpidon kustannus ei kuitenkaan vähenisi kuin marginaalisesti ja tällöin verkon kustannus jäisi yksin yleispalvelutuotteiden kannettavaksi.

Postilaissa edellytetään yleispalveluun kuuluvien postipalveluiden hinnoittelulta, että hinnat ovat kustannussuuntautuneet. Viestintäviraston tulkinta tästä lainkohdasta nojaa postilain perusteluihin, joissa todetaan asiasta näin: ”kustannussuuntautuneessa hinnassa on otettava huomioon myös kohtuullinen pääomalle laskettava tuotto”. Kustannussuuntautuneisuutta koskeva tulkinta on tällä hetkellä mahdollon, kun hinta ei voi sisältää mitään katetta yli kustannusten. Posti katsoo, että lain perusteluja ei voi tulkita niin, että hinnoissa ei sallita muuta tuottoa kuin yksinomaan pääomalle laskettava tuotto. Teleyritysten hinnoittelusäännöt eivät ole oikea vertailukohta postiyritysten hinnoittelulle, koska toimialat ja niiden kustannusrakenne ovat aivan erilaiset. Työvoimavaltaisella alalla yksinomaan sijoitetun pääoman kohtuullinen tuotto ei ole oikea kriteeri hinnoittelun kohtuullisuudelle, lähtökohdan on oltava liikevoiton tarkastelu. Postilain nykyisen sanamuodon tarkistaminen on välttämätöntä, jos se on ainoa keino nykyisen tulkinnan muuttamiseksi.

Yleispalveluille pitää voida kohdentaa ne kustannukset, joita lainsäädännön velvoittama infrastruktuurin ylläpito aiheuttaa, jotta muut palvelut eivät joudu kantamaan yleispalveluvelvoitteista aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi hinnoittelun ja tuoton kohtuullisuuden arvioinnissa käytettävä esimerkiksi toiminnan kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja, jotta myös investoinnit verkoston kehittämiseksi ovat mahdollisia. EU:n postisääntely ei vaadi nykyistä tulkintaa, vaan Postin esittämä laskentamalli on käytössä useissa muissakin maissa.

Muut tarpeelliset sääntelyuudistukset

9. Osoiterekisterin käytön sääntelyn keventäminen

Perustelut:

Kaikki postinsaajat kattava, ajantasainen ja laadukas yhteystietorekisteri on postinjakelussa ja sitä kautta myös viestinnän luottamuksellisuuden turvaamisessa keskeinen tuotannon elementti. Vuosittain Suomessa muuttaa noin 900.000 postinsaajaa. Tähän liittyvän tiedonkeruun ja tietojen ylläpidon kustannukset ovat Postille merkittävät. Osoitetietojen hinnoittelusäännöksiä ei tule muuttaa siten, että se heikentäisi Postin mahdollisuutta ylläpitää nykyistä kattavaa osoitetietojärjestelmää.

Postin osoiterekisterin tietoja saa postilain mukaan käyttää vain lähetysten perille toimittamiseen ja osoitepalveluista sopimuksen tehneiden postinlähettäjien hallussa olevien nimi- ja osoitetietojen tarkistamiseen ja korjaamiseen. Osoitetietoja pitäisi voida käyttää nykyisten käyttötarkoitusten li-

24.3.2016

Julkinen - Public

säksi tilastojen laatimisessa esimerkiksi yhteiskuntarakenteen ja yhteiskunnallisen muutoksen kuvailuun. Osoitetietoja pitäisi myös voida hyödyntää nykyistä laajemmin analytiikkapalveluihin sekä kohderyhmäpoimintoihin esimerkiksi markkinointi-, mainonta- ja tutkimustarkoituksiin vastavasti kuin Väestörekisterikeskus voi käyttää kaupallisesti väestötietojärjestelmän tietoja. Osoiterekisteritietojen kaupallista luovutusoikeutta pitäisi laajentaa nykyisestä siten, että tietoja voitaisiin luovuttaa myös muille kuin postin lähettäjäille, joilla tiedot on hallussa. Tämä muutos muuttaisi yhteistietopalvelujen kaupallista markkinatilannetta tasapuolisemmaksi eri toimijoiden välillä.

Jotta mm. postinjakelussa tarvittavat osoitetiedot olisivat mahdollisimman käyttökelpoiset, postilaista pitäisi kumota nykyinen velvollisuus poistaa osoiterekisteristä aiempi tieto viimeistään 10 vuoden kuluttua siitä, kun postiyritys on saanut tiedon siinä tapahtuneesta muutoksesta. Osoitehistoriatieto on usein hyvin tärkeä postinsaajan oikean osoitteen selvityksessä. Lisäksi postiyrittäjällä pitäisi olla oikeus tallentaa osoiterekisteriin myös Ahvenanmaalla asuvien henkilöiden osoitetiedot, jotta osoitteenmuutokset Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä pystyttäisiin hoitamaan nykyistä paremmin. Kaikkia väestötietojärjestelmästä postilain nojalla saatavia tietoja pitäisi voida luovuttaa edelleen ja Väestörekisterikeskuksen yleispalveluntarjoajalta vaatiman luovutushinnan tulee olla tasapuolinen ja syrjimätön.

10. Postiyritysten yhteistoimintaa koskevan sääntelyn säilyttäminen

Posti toteaa, että postilaissa olevat postiverkkoon ja infrastruktuuriin pääsyn säännöt on säilytettävä nykyisellään eikä jakeluverkon hintasäänneltyä luovutusvelvollisuutta säädetä.

Perustelut:

Hintasäännelty verkonluovutus tarkoittaisi erittäin merkittävää puuttumista postiyritysten keskinäisiin kaupallisiin suhteisiin. Se olisi erittäin suuri riski postimarkkinoiden kehittymiselle ja yleispalvelun tarjonnalle. Verkonluovutusvelvollisuus ei tuottaisi kuluttajille hyötyjä, vaan päinvastoin, vähentäisi postialan innovaatioita ja kykyä vastata kuluttajien tarpeisiin.

Postin jakeluverkkoihin ei liity sellaisia investointikuluja, jotka loisivat markkinoille tulon esteen. Nykytilanteessakin monilla alueilla ja monissa jakelutuotteissa Suomessa on useita kilpailevia jakeluverkkoja. Säännellyn verkonvuokrauksen puuttuminen ei ole estänyt kilpailevan toiminnan aloittamista.

Verkon luovutusvelvollisuutta ei ole EU:n postidirektiivissä säädetty pakollisena, vaan jäsenvaltiot voivat toimia harkintansa mukaisesti, kunhan tiettyihin postiverkon infrastruktuurin osiin on säädetty pääsy (postinumerojärjestelmä, osoitetiedot ja postilokeroihin pääsy). Näihin infrastruktuurin osiin pääsy on Suomessa jo säädetty nykyisessä postilaissa. Verkon hintasäänneltyä luovutusvelvollisuutta on kokeiltu Isossa-Britanniassa, jossa kokeilu epäonnistui täysin. Royal Mailin talous oli tuhoutua ja yleispalvelun ylläpito oli uhattuna,

24.3.2016

Julkinen - Public

kun verkkoon pääsyn hinta ei vastannut todellisia kustannuksia. Tiedossa ei ole postimarkkinoilta yhtään onnistunutta esimerkkiä jakeluverkon luovutusvelvollisuuteen liittyen. Ei ole myöskään mitään syytä, miksi Suomessa pitäisi olla tältä osin kansallisesti tiukempi sääntely kuin direktiivi edellyttää.

Postin lajitteluteknologia ei myöskään mahdollista postin jättämistä verkkoon muualle kuin Postin lajittelukeskuksiin. Jakeluverkon kaupallinen tarjonta on olemassa ja postilähetykset voi tuoda näihin postikeskuksiin, joten operaattorien tukkumarkkina on käytännössä jo olemassa.

Jos Postin jakeluverkkoon säädettäisiin pakollinen verkonvuokrausvelvollisuus, se tosiasiaa vähentäisi kilpailua toimijoiden kesken postin jakelutoiminnassa, jossa innovaatiomahdollisuudet kuitenkin ovat parhaat. Kilpailu keskittyisi ainoastaan postipalvelujen myyntiin. Tämä ei toisi hyötyjä kuluttajille parempien ja monipuolisempien palvelujen taikka myöskään hinnanalennusten muodossa.

11. Viestintäviraston toiminnan rahoitusmalli

Posti katsoo, että Viestintäviraston toiminnan rahoitusmallin uudistamista tulisi harkita samalla, kun postilakia uudistetaan. Valvontamaksun suuruutta pitäisi alentaa ja tutkia mahdollisuutta siirtää valtion budjettirahoitukseen.

Perustelut:

Rahoitusmalli, jossa valtaosa viranomaisen toimintamenoista kerätään toimialan yrityksiltä maksuina, ei ohjaa virastoa toimenpiteiden merkittävyyden arviointiin eikä toiminnan tehostamiseen. Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on määritelty postilaissa prosenttiosuutena postitoiminnan alaisesta liikevaihdosta. Postiyrittäjien liikevaihdon kasvaessa valvontamaksut nousevat. Liikevaihdon kääntyessä laskuun valvontamaksun prosenttiosuutta on sen sijaan nostettu, viimeksi vuonna 2012, jolloin maksuosuus nousi 0,24 %:sta nykyiseen 0,29 %:iin. Tilanteessa, jossa yritystoiminnassa joudutaan jatkuvasti etsimään kaikki mahdolliset toiminnan tehostusmahdollisuudet, on kohtuutonta, että viranomaistoiminnoissa ei ole kannustimia ryhtyä säästötoimenpiteisiin. Viranomaisen toiminnan keskittyminen vain välttämättömiin valvontatoimiin keventäisi viranomaisen kustannusten lisäksi myös yritysten hallinnollista taakkaa.

Lopuksi

Useat nykyisen postilain velvoitteet ovat suhteettomia nykytilanteessa. Postilain kokonaisuudistuksen lopputuloksena syntyvän sääntelyn on mahdollistettava postipalvelujen kannattava ylläpito tulevinakin vuosina, jolloin postimäärät tulevat olemaan vielä huomattavasti nykyistä pienemmät. Nykyinen sääntely sisältää kohtia, joissa edellytetään yleispalvelun tarjoajalta poikkeusprosesseja ilman mahdollisuutta veloittaa aiheutuvista lisäkustannuksista. Tällaiset poikkeukselliset vaatimukset aiheuttavat merkittävät kustannukset, jotka

24.3.2016

Julkinen - Public

jäävät muiden yleispalvelun käyttäjien maksettavaksi. Postipalvelujen käyttäjien oikeusturvan kannalta on nykyisessä tilanteessa erittäin tärkeää, että yleispalvelulla taataan vain peruspalvelu ja palvelujen käyttäjillä on mahdollisuus hankkia lisäpalveluja tai parempaa palvelutasoa omalla kustannuksellaan. Lainsäädännön on mahdollistettava kustannustehokas palvelun tuottaminen ja jatkuva sopeuttaminen, jotta postin yleispalvelun saatavuus voidaan taata myös jatkossa.

Posti toimittaa liikenne- ja viestintäministeriölle vielä erikseen liitteen, jossa on käyty yksityiskohtaisesti läpi postilain nykyisistä säännöksistä päivitystä vaativia kohtia. Posti osallistuu mielellään jatkossa postilain kokonaisuudistuksen valmistelutyöhön ja on käytettävissä mm. vaikutusarviointien ja muiden lisätietojen saamiseksi asiaa koskevaa arviomuistiota laadittaessa.

Kunnioitavasti

Posti Oy
Postipalvelut

Jani Jolkkonen
johtaja